

og den pågældende så bagefter ikke er tilfreds, er vedkommende udelukket fra et civilt søgsmål. Det hænger jo sammen med, at lønmodtageren i kraft af sit medlemskab af en faglig organisation må anses for at have overladt til organisationen at repræsentere sig i spørgsmål om den pågældendes rettigheder, når det drejer sig om overenskomsts spørgsmål. Men som der er blevet givet udtryk for, skal det selvfølgelig belyses og præciseres i udvalget.

Jeg takker i hvert fald for anerkendelsen af, at det er et skridt i den rigtige retning både i forhold til SF's synspunkt og i forhold til Venstres synspunkt.

Jeg er meget enig med fru Gitte Seeberg i den indfaldsvinkel, som Det Konservative Folkeparti havde her, nemlig med hensyn til respekten for, at den danske model medfører en anerkendelse af de spilleregler, som arbejdsmarkedets parter gerne vil spille efter. Det sikrer jo mod, at det politiske system griber ind i overenskomster, og mod, at der er uro på arbejdsmarkedet.

Hr. Poul Nødgaard var den, der var mest problematiserende med hensyn til spørgsmålet om ministerbeføjelser, og hvis jeg skal drage en konklusion af hans udtalelse, så gik hans bekymring ud på – sådan som jeg forstod det – at det er mere betryggende, at det er organisationer uden for denne regering og dette hus, der bestemmer, hvem dommerne skal være.

Dér må jeg jo så tage til efterretning, at der er mere respekt og anerkendelse til den side, end der er til mig, for jeg går ikke ud fra, at det er Folketinget, der skal træffe beslutninger om, hvordan panelet af faglige og juridiske dommere i Arbejdsretten skal se ud; det ville i hvert fald være temmelig uhensigtsmæssigt.

Men jeg vil selvfølgelig meget gerne bidrage med svar på indviklede juridiske spørgsmål og naturligvis også politiske spørgsmål, og så håber jeg på, at vi kan få loven igennem ikke 5 minutter i 12, men i nogenlunde god tid, så den kan træde i kraft i foråret 1997.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejds-markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 15: Forslag til lov om ændring af lov om mægling i arbejdsstridigheder. (Afstemmings- og sammenkædningsreglerne).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 2/10 96).

Sammen med denne sag foretoges den sidste sag på dagsordenen:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 9: Forslag til lov om ændring af lov om mægling i arbejdsstridigheder.

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 2/10 96).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

SF har fremsat et forslag om en fuldstændig fjernelse af 35 pct.-reglen og om en ophævelse af forligsmandens mulighed for at benytte sig af sammenkædningsreglerne. Det forslag har vi set et par gange før, og ligesom jeg sagde, de forrige gange forslaget blev fremsat, vil jeg også denne gang sige, at det er regeringen ikke med på.

Det er ikke udtryk for, at jeg ikke har respekt for SF's iver på dette område, men udtryk for, at jeg har respekt for arbejdsmarkedets parter, og som bekendt er arbejdsmarkedets parter nu kommet med et forslag, som vi skal behandle i denne sammenhæng, og som muligvis også for SF at se er et skridt i den rigtige retning. I det forslag er der nogle andre præciseringer af forligsmandslovens håndtering, og der er også nogle andre stemmeprocenter, og som sagt har jeg den opfattelse, at spillereglerne på arbejdsmarkedet, så vidt det overhovedet er muligt, bør defineres af parterne selv, for det sikrer os altså imod uro på arbejdsmarkedet og imod politiske indgreb.

Ole Vagn Christensen (S):

Indledende vil jeg sige, at såvel regeringens som SF's forslag efter Socialdemokratiets opfattelse er udtryk for en reel interesse i at fremkomme med et løsningsforslag med hensyn til det, man kunne kalde et demokratisk underskud i de nuværende afstemnings- og sammentællingsregler i forligsmandsloven.

Det er ingen hemmelighed, at den nuværende 35 pct.-regel i et vist omfang kan siges at være de passives tyranni over for de aktive – med en afmagtsfølelse til følge.

Og man kan også sige, at dele af de nuværende sammenkædningsregler bevæger sig på kanten af intentionerne i ILO's konventioner.

Disse problemer er blevet taget op til drøftelse – ikke alene her i Folketinget, men naturligvis også blandt arbejdsmarkedets parter – med henblik på tidssvarende løsninger. Det er jo også arbejdsmarkedsparternes grundlov, vi taler om.

Jeg mener, at de to forslag til løsning af problemerne er udtryk for forskellige demokratiopfattelser, nemlig med hensyn til, om det uanset tilslutning skal være de aktives demokrati eller vi også skal sikre os mod en situation, hvor de få kan komme til at bestemme over de mange, altså om et mæglingforslag skal kunne forkastes uanset deltagelsesprocenten.

Hvis det står til SF, skal afstemningsreglerne alene tilgodeses de deltagende, altså de aktive, og man kan fristes til at sige, at resultatet i værste fald kan blive de aktives tyranni.

Og SF's forslag udtrykker en principiel og ultimativ afstandtagen fra, at forligsmanden skal have mulighed for at sammenkæde mæglingforslaget, hvorimod regeringens lovforslag nr. L 15 – som vel at mærke, som det blev nævnt af arbejdsministeren, er kommet i stand på baggrund af et fælles udspil fra arbejdsmarkedets parter – efter Socialdemokratiets mening er et forsøg på at finde en nuanceret og afbalanceret løsning. Forskellige hensyn og opfattelser er blevet vejret mod hinanden og har vist sig at opveje og supplere hinanden.

På arbejdstagerside fjerner regeringens forslag kravet om et kvalificeret flertal på 35 pct. af de stemmeberettigede til forkastelse af et mæglingforslag, hvis stemmeprocenten er på 40 eller derover. Hvis stemmeprocenten derimod er under 40, har arbejdsmarkedets parter indstillet, at kravet nedsættes til 25 pct. af de stemmeberettigede til forkastelse af et mæglingforslag. Og det præciseres, at der ikke må ske en

sammenkædning af mæglingforslag, før forhandlingsmulighederne er udtømt.

I modsætning til SF's forslag forholder regeringens forslag sig konstruktivt til en situation, hvor en sådan forhandlingsmulighed ikke findes, og giver altså forligsmanden et redskab, der sikrer den nødvendige stabilitet på arbejdsmarkedet.

Præciseringen har ud over det rent principielle også til hensigt at imødekomme ILO's udtalelser i marts 1994.

Socialdemokratiet mener desuden, at L 15, som jo er baseret på arbejdsmarkedets parter forslag, har den kvalitet, at forslaget opprioriterer styrkesiderne i det direkte deltagelsesorienterede demokrati, samtidig med at forslaget imødegår nogle af de negative sider – som både er fremført af SF og af andre – der kan følge i kølvandet på et direkte demokrati, som ikke bakkes tilstrækkeligt op af medlemmerne.

Med disse bemærkninger skal jeg på Socialdemokratiets vegne anbefale regeringens lovforslag nr. L 15 til Tingets velvillige behandling, idet vi mener, at det er et skridt i den rigtige retning, og for god ordens skyld skal jeg derfor også sige, at Socialdemokratiet ikke kan støtte SF's forslag.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Det er selvfølgelig ikke overraskende, at hr. Ole Vagn Christensen ikke kan støtte SF's forslag, men selv om forslaget ikke har groet i min have, synes jeg alligevel, der er en ting, jeg vil spørge hr. Ole Vagn Christensen om.

Ordet afmagtsfølelse blev brugt – sådan skrev jeg det i hvert fald ned – og jeg fik det indtryk, at det specielt var i relation til sammenkædningsreglerne, og da jeg ved, at hr. Ole Vagn Christensens baggrund er en tidligere fagforeningstilværelse, kunne jeg godt tænke mig at spørge hr. Ole Vagn Christensen, om hr. Ole Vagn Christensen som repræsentant for Socialdemokratiet virkelig kan forsvare at have så negativ en indstilling til SF's forslag om en ophævelse af sammenkædningsreglerne.

Vi har tidligere behandlet forslaget her i Folketinget, hvor jeg også var ordfører, ganske vist for et andet parti, og nu er jeg det altså for Dansk Folkeparti, men dengang var jeg også positiv over for, at man så på det problem, for som der står i bemærkningerne – hvis hr. Ole Vagn Christensen har gjort sig den ulejlighed at læse dem, og det ved jeg at han har, for han er

en meget flittig folketingsmand – kan man jo, som loven er nu, risikere, at noget bliver stemt igennem, som man er imod, fordi det hører under flere forskellige faggrupper, nøjagtig som det står beskrevet i SF's forslag.

Jeg skal ikke stå som forsvarer for forslaget, men i retfærdighedens navn vil jeg bare sige, at jeg har utrolig svært ved at forstå, at Socialdemokratiet kan indtage en sådan holdning til sammenkædningsreglerne.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Nu er jeg jo i den heldige situation, at jeg ved, hvad jeg har sagt, for det står skrevet ned, for jeg er jo også en flittig skriver.

Så jeg har gjort det, at jeg har set på netop de linjer, som hr. Poul Nødgaard referer til, og de gik nu mere på 35 pct.-reglen, som af nogle – og med god grund – er blevet opfattet som de passives tyranni over for de aktive, og det er klart, at en sådan situation kan resultere i, at der er nogle, der siger: Det er lige meget, hvad vi gør, for hvis ikke der er 35 pct. nejstemmer, så bliver det bare et ja!

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Jeg har overhovedet ikke lagt op til en diskussion med hr. Ole Vagn Christensen om 35 pct.-reglen, men alene om sammenkædningsreglerne. Og jeg kan forstå, at hr. Ole Vagn Christensen ikke svarer, fordi han ikke ved sit levende råd med hensyn til, hvad han skal svare på det spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Det, hr. Poul Nødgaard spurgte mig om, var, hvad jeg mente med udtalelsen om afgafts-følelsen i min fremstilling, og dér vil jeg gerne sige, at hvis hr. Poul Nødgaard havde hørt efter, ville han vide, at min fremstilling gik på 35 pct.-reglen.

Hvis vi skal til at tale om sammenkædningsreglerne, så er det noget helt andet, og dér mener jeg, at det er en blød linje, man har lagt op til her, for jeg mener også, at det er en alvorlig sag at kæde alt muligt forskelligt sammen, og der skal være en god grund til, at man som en sidste udvej kan gøre det.

Derfor skal alle andre muligheder være afprøvet, og her synes jeg parterne har vist forståelse for, hvor vigtigt det var at komme i den

rigtige retning, og jeg tror, det har været uhyggelig svært for dem at bevæge sig så langt, at nogle har måttet kaste deres sikkerhedsnet væk af hensyn til muligheden for at vælge en anden situation. Og det vil sige, at den situation, de kommer til at befinde sig i, er en ny situation, der lægger op til nyt ansvar blandt parterne med hensyn til netop at kunne håndtere de lidt lempeligere sammenkædningsregler.

Charlotte Antonsen (V):

Forligsinstitutionen er en vigtig brik i den danske model på arbejdsmarkedet, og den danske model sikrer, at beslutninger om arbejdsforhold og løn træffes så tæt på den enkelte lønmodtager som muligt.

I Venstre ønsker vi, at staten blander sig så lidt som muligt i, hvad parterne på arbejdsmarkedet ønsker at prioritere i forbindelse med overenskomstforhandlingerne, og derfor er det også for os vigtigt at have en effektiv og respekteret forligsinstitution i de tilfælde, hvor parterne ikke kan blive enige. Hvis forligsinstitutionen ikke er effektiv, bliver risikoen for politiske indgreb større.

Det forslag til revision af de eksisterende bestemmelser, som regeringen her har fremsat, er udmærket. Regeringen har valgt at følge indstillingen fra LO og DA, og det er vi tilfredse med. En vigtig forudsætning for forligsinstitutionens virke er, at den respekteres af begge parter på arbejdsmarkedet.

Vi er klar over den forhistorie, der ligger på området, altså at der er en LO-kongres-beslutning om, at der skal være almindeligt flertal, og så har man fra LO's side haft forhandlinger med DA, som jo har været lidt bekymret for, om landet kunne risikere for ofte at blive kastet ud i konflikter. Og man er så nået frem til det kompromis, der er i regeringens lovudspil, og det er altså det, som også vi støtter. Ændringen af loven betyder, at det bliver lettere for de enkelte medlemmer og organisationerne at forkaste et forslag fra forligsmanden. Hvis stemmeprocenten er over 40, kan forkastelse ske ved simpelt flertal. I praksis har stemmeprocenterne været på mellem 35 og 42, og da tror vi, at stemmeprocenten vil blive højere, når den enkelte person ved sin stemmeafgivelse får større indflydelse på resultatet, og vi forventer faktisk også, at LO gør en større indsats for at sikre en stor stemmeprocent, så man ikke alene får nejstemmerne frem ved urafstemninger, men at man også får jastemmerne frem.

Hidtil er vi så enige med hr. Ole Vagn Christensen i, at da modstanderne af et forlig har skullet mønstre 35 pct. af de stemmeberettigede for at kunne forkaste et forligsudspil, så har der nok været en tendens til resignation hos de enkelte medlemmer, der med rette har følt, at sagen stort set var afgjort på forhånd. Og sådan bliver det altså ikke fremover. Det er vi tilfredse med.

Større indflydelse vil betyde større interesse for overenskomstfornyelserne blandt de menige medlemmer, og det er for os at se en klar fordel, fordi det i praksis betyder, at ledelsen i fagforeningerne, der forhandler overenskomsterne, bliver tvunget til i langt højere grad at lytte til de menige medlemmer.

Omvendt er vi så også i Venstre interesseret i, at den valgte afstemningsprocedure ikke gør det alt for let at underkende et forligsudkast. Det er ikke rimeligt, at en meget lille gruppe på arbejdsmarkedet med et nej kan sætte hele landet ud i en lammende situation, og derfor er det fornuftigt, at der fortsat er krav om kvalificeret flertal, hvis stemmeprocenten er under 40, og det vil sige, at vi altså går imod SF's lovforslag.

Den anden del af regeringens lovforslag, der vedrører sammenkædningsreglerne, har vi jo allerede haft en del diskussion om, og for at forebygge, at hr. Nødgaard også stiller mig spørgsmål, så kan jeg da godt svare hr. Nødgaard med det samme og sige, at vi mener, det er fornuftigt at have en sammenkædningsmodel, fordi det, der er problemet, hvis man ikke har en sammenkædning, er jo, at en meget lille gruppe på arbejdsmarkedet, om jeg så må sige, kan lægge hele landet øde.

Altså det er jo et meget kompliceret arbejdsmarked, vi har i dag, hvor der indgår mennesker fra forskellige områder på den enkelte virksomhed, og der finder vi altså, det vil være urimeligt, hvis en meget lille gruppe med deres nej kunne lægge landet øde og reelt forhindre de øvrige, der er blevet enige om et forligsudspil, i at få det forlig, de nu har accepteret. Så vi mener, det er en praktisk nødvendighed, fordi vi har et kompliceret arbejdsmarked.

At det så også er sket på grundlag af en anmodning fra ILO, at man nu slår fast, at forligsmanden først skal overtage forhandlingerne, når mulighederne for et forlig er udtømte, er så også udmærket. For os at se ændrer det ikke ved praksis, men det præciserer, hvad der faktisk har været gældende ret på nær en enkelt gang, hvor forligskvinden var langt ude.

Vi har bl.a. i pressen bemærket, at nogle af arbejdsgiverorganisationerne er bekymrede, dels for at det kan blive for let at nedstemme et forlig og dels på grund af nogle ulogiske resultater i området omkring en stemmeprocent på 40. Og da kan vi godt forstå bekymringen, og den fremlagte model er for os at se heller ikke ganske logisk, og derfor ville Venstre ikke have noget imod, at man nedsatte et udvalg i tråd med det udvalg, vi lige har haft om Arbejdsretten, som jo blev behandlet her før dette forslag, hvor alle organisationerne på arbejdsmarkedet blev inddraget i et forsøg på at lave en mere logisk model, men som også samtidig kunne accepteres.

Og det vil jeg spørge arbejdsministeren om hun vil gøre, men ellers så vil jeg slå fast, at Venstre støtter regeringens lovforslag, og vi er imod SF's.

Brian Mikkelsen (KF):

Som det var tilfældet med L 14, så opfatter Det Konservative Folkeparti også dette lovforslag som en vigtig del af det danske aftalesystem. Forligsmandsloven er jo en del af grundlaget for den danske aftalemodel. Vi har her i landet vist, at vor aftalemodel, hvor arbejdsgivere og arbejdstagere kan aftale og forny kollektive overenskomster, er én af årsagerne til, at vi har et roligt og stabilt arbejdsmarked.

Det forslag, vi behandler i dag, bygger jo på enighed mellem hovedorganisationerne. Man har altså talt sig til rette om et sæt spilleregler, der bløder op på den gældende 35 pct.-regel. Det er en aftale, som vi respekterer i Det Konservative Folkeparti, og vi støtter hermed forslaget.

Om så aftalen om at ændre den hidtidige afstemningsregel ved at fjerne kravet om det her kvalificerede flertal på 35 pct. af de stemmeberettigede til forkastelse af et mæglingsforslag på arbejdstagerside, når stemmeprocenten er over de her 40, er et godt forslag, kan man altid diskutere. Vi har også set eksempler på, at der kan opstå en paradoks situation, hvis en jastemme bringer stemmedeltagelsen op over de 40 pct., men sådan er demokratiet jo, sådan er demokratiet jo. Og da organisationerne på arbejdsmarkedet har aftalt det her, kan vi altså godt støtte det.

Vi har også noteret os, at det ikke er alle aktører på arbejdsmarkedet, som er lige tilfredse med det her forslag, men jeg vil godt gentage, at når aftalen er lavet mellem de to hovedorgani-

sationer, så bør vi respektere det, ellers så mener vi, at der kommer alt for meget grus i selve aftalemodelmaskinen.

Vi kan så udtrykke tilfredshed med, at man nu præciserer, at et mæglingforslag kun kan sammenkædes med andre mæglingforslag, når forhandlingsmulighederne er udtømte.

Omkring SF's forslag kan jeg kort sige, at det støtter vi ikke som konsekvens af vores støtte til regeringens forslag. Vi vil gerne undgå så vidt muligt, at der er mulighed for at sende lønmodtagerne ud i en stor konflikt til ubodelig skade for det danske samfund.

Aage Frandsen (SF):

Arbejdsministeren sagde, at vores holdning til regeringens forslag nok var, at det var et lille stykke på vejen i den rigtige retning. Jeg kan bekræfte, at det er vores opfattelse.

Når det drejer sig om arbejdsmarkedets love, er det karakteristisk både i dette lovforslag her og det forslag, vi behandlede før omkring Arbejdsretten, at det er præget af enorm megen stabilitet og træghed. De ændringer, der foretages, foretages ikke med jævne mellemrum, men de foretages med mange års mellemrum. Der gik 23 år, inden der skete en ændring i arbejdsretsloven. Her er der gået 25 år, inden der skete en ændring i forligsmandsloven, og når det drejer sig om de centrale dele, nemlig 35 pct.-reglen og sammenkædningsreglerne, ja, så har de en meget ældre historie bag sig.

Det kan være udtryk for, at det er gode ting. Det kan også være udtryk for, at det er enormt svært at ændre noget, når arbejdsmarkedets parter er enige om noget, og det kan man også sige er godt nok. Problemet er bare, at der kan være nogle inde på arbejdsmarkedet, som ikke er helt tilfredse med det, og det er de synspunkter, vi i den her forbindelse har følt at det var rimeligt at varetage.

Hr. Ole Vagn Christensen sagde, at hvis man løsnede mere op i forhold til 35 pct.-reglen og helt afskaffede den, så kunne der blive tale om de aktives tyranni. Ja, det kan man godt kalde det. Man kan også kalde det demokrati. Jeg tror nok, at netop fagbevægelsen er udtryk for det. Man kan sige, at det er de aktives beslutninger. Om man vil kalde det de aktives tyranni, synes jeg er lidt unfair, for det er jo de aktive, der må være glade ved, at de gider overhovedet at deltage i debatten og deltage i afstemningerne.

Det, som jo er vores baggrund for at foreslå både 35 pct.-reglen og sammenkædningsregler-

ne afskaffet, er ikke et særligt ønske om, at nu skal der være større mulighed for at stemme nej. Det synes vi selvfølgelig også – hvis modviljen mod et forslag er til stede, så skal der selvfølgelig være mulighed for det. Det afgørende for os er, at engagementet omkring vedtagelsen af mæglingforslaget, ansvarligheden omkring vedtagelsen af mæglingforslaget stiger i den her forbindelse. Og dér er der jo nogle partier, f.eks. Venstre, der tit taler om ansvarlighed.

Altså netop ved at bibeholde nogle procentregler og ved at bibeholde sammenkædningsregler så giver man folk mindre indflydelse og dermed også mindre ansvar for de beslutninger, de selv træffer. En række mennesker kan jo sige: Jamen det kan ikke betale sig at deltage i afstemningerne. Det lettes der på nu. Men hvis man er sammenkædet med nogle store organisationer, jamen så vil man jo sige: Det kan ikke betale sig at stemme, fordi de andre fylder så meget, vi fylder så lidt.

Det er klart, at det kan give nogle andre problemer i samfundet, men omvendt er det også sådan, at det svækker muligheden for, at folk gider deltage i den politiske debat omkring overenskomsterne, og det svækker også muligheden for, at folk bagefter føler et ansvar for de overenskomster, som de er en del af.

Vi har tidligere set omkring sammenkædningsreglerne, at grupper er kædet sammen, som arbejdsmarkedsmæssigt intet har med hinanden at gøre, intet har med hinanden at gøre. Og det er der ingenting lagt i her, som forhindrer – stadig væk at en forligsmand kan sammenkæde nogle, som intet har med hinanden at gøre. Derfor må man sige, at nogle af de tidligere resultater, vi har set, hvor man fra forligsmandens side har kædet områder sammen, som intet har med hinanden at gøre, har der med rette bagefter kunnet rejse kritik af fra dem, der blev nedstemt, som kunne sige: Jamen vi har slet ikke haft reel indflydelse på det, og vi har ikke haft en rimelig debat, fordi det, man kædede sammen, var noget, der intet har med hinanden at gøre.

Så vil jeg godt med hensyn til sammenkædningsreglerne sige, og det er sådan set en anmodning til arbejdsministeren: Vi mener principielt, at sammenkædningsreglerne ikke burde være der. De burde ikke være der. Det næste i det, mener vi, som man i hvert fald burde kunne diskutere, er, at det enkelte forbund skulle sige ja eller nej til at blive kædet sammen. I dag sker det hen over hovedet på dem, og det

er derfor, der også nemt kan opstå konflikter efterfølgende, hvis man føler, at nogle har truffet en beslutning på ens egne vegne. Det er det næste trin i svækkelse af det, vi opfatter som øvelse af demokratiet, altså at det enkelte forbund skulle kunne sige ja eller nej.

Det tredje i det ligger ikke i lovforslaget, men det er der i dag allerede i praksis. Det er, at hovedorganisationerne rent faktisk giver til kende, om de nu synes, det er rimeligt eller ej. Det er en praksis, som forligsmanden altid følger, nemlig at det er efter, at hovedorganisationerne har ytret sig. Det står ikke her i lovforslaget, og det synes jeg i hvert fald var værd at tage med ind i det. Om ministeren ikke kunne se på, om den reelt manglende ændring omkring sammenkædningsreglerne – undtagen det helt selvfølgelig, at forligsmanden selvfølgelig ikke griber ind, inden alle muligheder er udtømt – om ikke man kunne få ind, at organisationerne eller i hvert fald hovedorganisationerne skal tilkænde give, om de er interesseret i det eller ej. Sådan er det i praksis med hensyn til hovedorganisationerne, og det mener jeg i hvert fald ville være klogt, hvis det også kom ind i loven som et minimum.

Som sagt betragter vi det som et lille fremskridt, og vi vil selvfølgelig prøve at arbejde for, at nogle af vores synspunkter kan komme igennem. Men en almindelig erkendelse af virkelighedens verden er, at når det tager 25 år at ændre de her ting, og de centrale dele er ikke bare 25 og ikke bare 50 år, de er endnu ældre, så ved vi også godt, at der nok er grænser for, hvor meget vi kan få igennem på de måneder, som er tilbage, inden lovforslaget bliver vedtaget.

Aage Brusgaard (FP):

Ja, jeg må jo igen tage ordet, da vort partis ordfører ikke er til stede, og derfor har jeg lovet at holde en lille kort tale på partiets vegne.

L 15 og L 9 hænger sammen, og jeg kan starte med at sige, at vi vil stemme imod begge for ikke at støtte regeringen frem for SF. Og grunden er ret enkel. Det må og skal være op til arbejdsmarkedets parter selv at aftale forligsprocedure og procentsatser, hvorefter der skal stemmes. Selv om LO og DA kan blive enige om udspillet, er det ikke dansk tankegang, at det skal være lov og lovgivning. Regeringen skal holde sig væk fra arbejdsmarkedets aftalesystem.

Vi har tilmed en aftale med EU om, at det danske aftalesystem skal respekteres som det,

det er, nemlig en aftale mellem parterne uden snærende bånd fra lovgivningsmagten.

Vi stemmer altså imod begge de to lovforslag.

Jette Gottlieb (EL):

Enhedslisten har to helt fundamentale krav til forligsmandsreglerne. Det ene er, at overenskomster skal kunne vedtages eller forkastes for den sags skyld med almindeligt flertal. Det andet er, at enhver skal have mulighed for at stemme om sin egen overenskomst, med andre ord skal sammenkædningsreglerne væk.

Det skal naturligvis være muligt for parterne selv og frivilligt at aftale sammenkædning, men for mig er der ingen tvivl om i den nuværende situation, at kravet om sammenkædningsreglerne i dag massivt kommer fra DA, mens der fra LO-siden har været stor og voksende kritik heraf. Denne kritik understøttes desuden af ILO-konventionerne.

Formålet for Dansk Arbejdsgiverforening er naturligvis med alle midler at forhindre konflikt. Men det væsentlige i lovteksten er, at sammenkædningen forudsætter, at forhandlingerne er udtømt. Det er der jo intet nyt i. Sådan er retstilstanden i dag, selv om den også af og til er blevet brudt. Det interessante er, at det alene er forligsmanden, der afgør, om mulighederne er udtømte, og ikke de parter, overenskomsten omhandler.

Dér vil jeg godt spørge ministeren direkte. Parterne har nogle betragtninger i bemærkningerne om, at de forudsætter, at hovedorganisationerne ikke udtrykkelig har modsat sig en sammenkædning. Har sådan nogle betragtninger lovkræft? Er ministeren enig i det? Skulle man så ikke have skrevet det ind i loven, hvis det var det, der var meningen?

Alt i alt så må man sige, at revisionen ikke tilnærmelsesvis er tilstrækkelig, og der mangler meget. Vi vil arbejde videre med det. SF's forslag er bedre end ingenting.

Addi Andersen (CD):

Arbejdsministerens lovforslag øger muligheden for, at de berørte ansatte kan forkaste mæglingsforslag ved urafstemning, når der er en høj stemmedeltagelse.

Det er vigtigt at bemærke, at forslaget er fremkommet på baggrund af en overvejende del af arbejdsmarkedets parter eget initiativ og ønsker.

Vi har i Danmark et fint aftalesystem på arbejdsmarkedet, og det er vigtigt, at lovændringer på området kommer fra parterne selv.

Det er forligsparternes ansvar at indgå overenskomster, så der skal tages hensyn til, hvad parterne selv kan blive enige om.

Derfor må CD afvise forslaget fra SF, men CD vil se positivt på arbejdsministerens forslag.

Poul Nødgaard (DF):

Lad mig tage L 9 først.

SF's forslag lægger op til at ophæve både paragrafferne 11 og 12, henholdsvis om de 35 pct. og så sammenkædningsreglen.

Hvis man ser sådan rigtig demokratisk på tingene – det bør man jo gøre en gang imellem – så synes jeg faktisk, der er nogle gode ting i det, specielt i forholdet omkring sammenkædningsreglen. Derfor synes jeg også, det er stærkt, når Venstres ordfører kan stå og sige, at det vil gøre ubodelig skade, og hr. Brian Mikkelsen brugte også nogle stærke ord omkring det at afskaffe sammenkædningsreglen – det ville lægge det danske samfund øde. Jeg ved ikke, hvem det var, der sagde hvad, men det var i hvert fald noget i den retning.

Men nu får vi jo begge forslagene behandlet i Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg, og så kan vi se, hvordan det kan ende dér.

Jeg vil godt sige et par ord omkring regeringens lovforslag nr. L 15. Der er selvfølgelig nogle ændringer i forhold til, hvad der har været tidligere med hensyn til procenterne. Om det så er det rigtige eller ej, er der jo ingen, der kan sige noget om, men det er i hvert fald det, der er lagt op til, og det er det, vi så må forholde os til.

Men inden vi gør det, så mener vi i Dansk Folkeparti, at der er en lang række sager, der må afklares. Vi har fået breve, som jeg også nævnte under et tidligere forslag i dag, fra et utal af organisationer og lign., og dem må ministeren og ministeriets folk jo så nu gå i gang med at besvare, så vi kan få et godt indtryk af tingene.

Det, der lægges op til fra ministerens side, altså regeringens forslag vedrørende sammenkædningsreglen, synes jeg sådan set hverken er fugl eller fisk, for på et tidspunkt, når forligsmanden har udtømt alle forligsmuligheder, bliver man jo tvunget ind i en afstemning, hvor man er koblet sammen med andre.

Jeg ved ikke helt præcis – og det er nok en af de ting, jeg godt vil bede ministeren oplyse om enten i dag eller en anden dag, eventuelt i Arbejdsmarkedsudvalget – hvem der er kædet sammen med hvem. Det er jeg ikke helt klar over.

Men jeg har indtryk af, at det tit er nogle forskellige forbund, som på forskellig vis måske ikke helt harmonerer sammen, og man kan altså ikke komme uden om én ting, og det er, at hvis først man forestiller sig 5-6 ting, der er kædet sammen, og hvis så de 5 er enige og den 6. har fået en dårlig overenskomst, så er den 6. jo faktisk trukket med ind i det. Rent umiddelbart synes jeg, det er forkert. Det virker forkert på mig, og det virker specielt også forkert, at socialdemokrater – det er ministeren jo også og også hr. Ole Vagn Christensen, som ikke hører så meget efter i øjeblikket – har sådan en lidt aparte indstilling til det her spørgsmål.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg vil gerne sige tak til de partier, som har været positive, og også til de partier, som har været overvejende positive.

Fru Charlotte Antonsens argumentation var jeg meget enig i. Det handler dybest set om at blande sig så lidt som muligt og have respekt for arbejdsmarkedets parter's ønske om deres sæt af spilleregler.

Det er fuldstændig korrekt fremstillet, at det primært er LO og DA, der har forhandlet den konstruktion, som nu ligger på Folketingets bord, men det er jo også sådan, at parterne har haft, kan man sige, bredere kontakter med andre organisationer.

Forslaget har, som alle andre forslag, været til en bred høring hos alle organisationerne, og på den baggrund synes jeg måske ikke umiddelbart, at der i den situation, hvor den politiske proces så går i gang, er baggrund og basis for at nedsætte et udvalg.

Men jeg vil gerne på Venstres foranledning, hvis det ønskes, gøre endnu et forsøg på at få drøftet spørgsmålet om procenter med de organisationer, som jeg også ved har nogen skepsis omkring dette her. Det vil jeg gerne gøre endnu et forsøg på, inden vi, om jeg så må sige, når helt til vejs ende, for det ville jo være det bedste. Jeg tvivler på, om det lykkes, vil jeg godt sige, men det skal i hvert fald ikke komme an på, at vi ikke gør forsøget. Så det vil jeg i hvert fald gerne tage med i overvejelserne.

Til både hr. Aage Frandsen og fru Jette Gottlieb – tror jeg, det var – der beskæftigede sig med sammenkædningsreglerne, vil jeg sådan mere for en ordens skyld sige, at det ikke kun er Dansk Arbejdsgiverforening, som gerne vil have nogle sammenkædningsregler. Det vil regeringen også, og det vil det danske samfund

dybest set også, for det sikrer os jo imod, at der er små grupper på arbejdsmarkedet, der kan lamme hele samfundet. Så derfor er det hensigtsmæssigt, at der er sammenkædningsregler.

Til gengæld skal de sammenkædningsregler jo også forvaltes på en måde, som er i overensstemmelse med den grundlæggende opfattelse, vi har, at alle organisationer skal have mulighed for at forhandle deres egen overenskomst. Det er sådan set det, der ligger i bemærkningerne, at forligsmanden først kan kæde sammen, når forhandlingsmulighederne hos de enkelte organisationer er udtømt. Det synes jeg er meget afgørende, og det er det, der ligger i bemærkningerne.

Det er mere, så det ikke skal stå, som om den ene gerne vil have sammenkædningsregler og den anden ikke vil have det; der er omkring disse her sammenkædningsregler nogle klare samfundshensyn, som det er min opfattelse at dette Folketing er tjent med at tage hensyn til, når det drejer sig om forligsmandsloven.

Jeg vil slutte med at sige tak for den som sagt overvejende positive tilslutning til forslaget her.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil gerne takke ministeren for, at der vil blive gjort endnu et forsøg på at få de organisationer, der ikke lige er DA og LO, men som ligger omkring DA og LO, til at gå med ind i en aftale.

Men når jeg foreslog et udvalg, så kan jeg godt se, at tidsfristen er kort, hvis vi skal have det her på plads inden næste overenskomst, og derfor var min idé sådan set, at man så kunne nedsætte et udvalg nu med henblik på en fremtidig revision. For det, der var godt i arbejdsretsmodellen, var jo, at man inddrog alle de grupper, som havde interesser i sagen, og en tilsvarende model kunne man måske benytte her. I hvert fald vil jeg ikke for mit vedkommende udelukke det, for jeg kan godt se, at der er noget ulogisk i det fremsatte forslag.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jamen det kan jo næsten ikke siges klarere, end arbejdsministeren gjorde det, at formålet med sammenkædningsreglerne er at sikre, at på et overenskomstmråde, hvor parterne ikke kan nå til enighed, er det ikke mere tilladt at konflikte. Formålet med sammenkædningsreglerne er lige præcis at undgå konflikt, får vi at vide. Selv om der så står, at mulighederne for forhandling skal være udtømt, så bliver der jo ikke rørt ved det faktum, at det er forligsmanden, der afgør, om de er udtømt.

Jeg kan altså kun høre det, ministeren siger, som en fuldstændig klar tilkendegivelse af, at det eneste, man har, er retten til at sige ja.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 10. oktober 1996, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 14.55